

## Stanowisko Fali Renowacji do propozycji rewizji Dyrektywy o charakterystyce energetycznej budynków

Rewizja Dyrektywy o charakterystyce energetycznej budynków jest niezwykle istotnym elementem pakietu Fit for 55, który umożliwi sektorowi budynków osiągnięcie odpowiadającego mu celu klimatycznego dla 2030 i 2050 r., a także celów określonych w strategii Fala Renowacji. Aby zapewnić realizację obu tych założeń, niezbędne jest zabezpieczenie zarówno odpowiedniej głębokości/zakresu renowacji jak i jej tempa/skali. Takie duże ambicje dla sektora budynków przełożą się na wielorakie, nie tylko klimatyczne ale także społeczne, zdrowotne i gospodarcze efekty. W obecnej globalnej sytuacji to, co również musi być brane pod uwagę to kwestia bezpieczeństwa energetycznego, które jest również ważnym pozytywnym rezultatem działań modernizacyjnych.

Bardzo skutecznym sposobem na osiągnięcie wzrostu jakości i liczby renowacji jest **(1) wprowadzenie minimalnych norm charakterystyki energetycznej budynków (tzw. MEPS - Minimum Energy Performance Standards) dla wszystkich rodzajów budynków wraz z (2) poprawionymi świadectwami charakterystyki energetycznej (EPC - Energy Performance Certificates) i (3) Krajowymi Planami Renowacji Budynków (NBRPs)**. Jednakże, przy okazji, konieczne trzeba wziąć pod uwagę 3 ważne zagadnienia, by zmniejszyć wysokie ryzyko krótko-terminowych, płytkich inicjatyw renowacyjnych (przez, które nie zostanie uchwycony pełny efektywny kosztowo potencjał renowacji i powiązane z nią wszechstronne pozytywne efekty):

- Zapewnienie, by budynki o klasie F i G od samego początku były poddawane modernizacji do wysokiego standardu (minimum C lub wyżej) wraz z przejrzystym harmonogramem czasowym dla rozwoju w zakresie MEPS
- Wyznaczenie wymagań dla budynków o innych klasach energetycznych (nie tylko budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej)
- Harmonizacja EPC, by osiągnąć lepszą jakość etykiet energetycznych i ich wdrażania

Jeśli chodzi o **świadectwa charakterystyki energetycznej (EPCs)** celem jest ich **lepsze dopasowanie do głębokiej modernizacji całego zasobu budowlanego**:

- Powinny być rozszerzane by zapewnić pełne pokrycie całego zasobu budowlanego przed zdefiniowaną datą (idealnie – rokiem 2030)
- Najważniejszym założeniem powinno być, że po fakcie wygenerowania EPC następowały działania modernizacyjne
- Zakres EPC powinien lepiej uwzględniać wielorakie pozytywne efekty modernizacji, w tym kwestie zdrowych warunków klimatycznych w pomieszczeniach (healthy indoor climate).
- Powinny być one integrowane z innymi istniejącymi bazami danych i narzędziami, takimi jak wskaźnik gotowości budynku (SRI - Smart Readiness Indicator) poprzez cyfrowe dzienniki budynków (Digital Building Logbook), przez co przewyżczył się problem fragmentacji łańcucha wartości
- Uwzględnić w EPC kontrolę i weryfikację obowiązkowych technicznych systemów budynków. Istnieje potrzeba wprowadzenia ujednoliconego europejskiego szablonu, by zapewnić możliwość porównań między krajami członkowskimi. Takie ujednolicenie powinno wspierać proces renowacji, w szczególności w świetle konkretnych punktów aktywacji w cyklu życia budynku, które będą wymuszały wystawienie EPC: budowy, renowacji, sprzedaży i wynajmu. Z powyższych powodów EPC są idealnych narzędziem do walidacji zgodności z obowiązkowymi wymaganiami. Nowe specyfikacje powinny być zintegrowane w EPC, by zainicjować

dekarbonizację budynków poza wyłącznie charakterystyką energetyczną, a równoległa cyfryzacja EPC sprawi, że staną się one bardziej dynamiczne i będą mieć wartość informacyjną.

Jeśli mowa o kwestiach **zdrowych warunków klimatycznych** w pomieszczeniach, to warto rozważyć wprowadzenie obowiązkowych minimalnych wymagań w zakresie jakości środowiska w pomieszczeniach (IEQ - Indoor Environmental Quality) (z technologią dezynfekcji wykorzystującą UV-C jako ważną jej częścią) zawierających np. Podstawowe wskaźniki jeśli chodzi o zrównoważone podejście do budynku (z [Common European framework Level\(s\)](#)) do wykorzystania jako inspiracja do wprowadzenia wymagań regulacyjnych w zakresie jakości powietrza wewnętrznego. IEQ powinna być promowana nie tylko na poziomie budynku ale także jego modułu. Wspieramy monitorowanie IEQ, które powinno się zacząć od zestawu minimalnych znaczących parametrów, które powinny być widoczne dla użytkowników budynku w ten sposób informując ich o rozbieżnościach między wartościami mierzonymi a docelowymi. Dzięki temu osiągnię się zachętę do interwencji i optymalizacji. Dla każdego modułu (lokal mieszkalny lub niezależna część) powinna być możliwość pomiaru IEQ, w celu poprawnego identyfikowania awarii lub lokalizacji nieefektywności i by umożliwić łatwe podjęcie właściwych kroków.

**Wskaźniki gotowości budynku (SRI)** wspomniane wyżej **powinny być wprowadzone na zasadzie obowiązkowości wraz ze świadectwami charakterystyki energetycznej (EPC) dla dużych i nowych niemieszkalnych budynków.** Zharmonizowany europejski program dla SRI ma kluczowe znaczenie podczas projektowania, budowy, użytkowania i utrzymania budynków w ich całkowitym czasie życia. SRI doprowadzi do poprawy w zakresie 3 kluczowych funkcjonalności “smart” w kontekście budynków: reagowanie na potrzeby użytkowników budynków, zdolność przewidywania na poziomie użytkowania i elastyczność sieci. Użycie SRI umożliwi użytkownikom końcowym zrozumienie bezpośredniego związku między aktywnymi systemami technicznymi budynku i jego charakterystyką energetyczną w jego otoczeniu, mieście i sieci. Co więcej, Art. 19 powinien zawierać horyzont czasowy dla wprowadzenia cyfrowego dziennika budynku (DBL - Digital Building Logbook).

Rekomendujemy również by powody, dla których, i zasady dzielenia się danymi powinny być jasno określone w zgodzie z unijną strategią danych. Wierzymy, że wszyscy interesariusze biorący udział w łańcuchu wartości dla renowacji powinni mieć bezpośredni i łatwy dostęp do odpowiednich danych dotyczących systemów budynku, idealnie w formacie cyfrowym. Państwa członkowskie powinny być zachęcane do używania i promowania automatyzacji budynki i systemów kontroli, inteligentnych liczników (smart meters) itd. by wspierać używanie danych pozyskiwanych w czasie rzeczywistym, gdy podjęta jest decyzja o ocenie charakterystyki energetycznej budynku.

Krokiem w dobrym kierunku jest fakt, że **(3) Krajowe Plany Renowacji Budynków (NBrP)** mają w rewizji Dyrektywy bardziej operacyjny charakter ale **musi być pewność, że kraje członkowskie raportują w zakresie polityki i działań używając kwantyfikowalnych celów** jak planują zapewnić **wystarczającą siłę roboczą dla renowacji a także rozwój i zwiększanie umiejętności oraz szkolenie dla profesjonalistów ds. renowacji.** Rozwój umiejętności i wsparcie techniczne powinno być finansowo wspierane przez istniejące i nowe instrumenty z wykorzystaniem unijnego Funduszu Socjalnego związanego z działaniami na rzecz klimatu (Social Climate Fund) i system handlu uprawnieniami do emisji (ETS). Mapy drogowe powinny zawierać cele dla 2030, 2040 i 2050 roku w zakresie skali renowacji, zarówno zużycia energii pierwotnej i końcowej sektora budynków jak i jasnych celów w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych. MEPS powinny być zgodne z powyższymi celami. Zbieranie i wymiana wszystkich informacji powinny być możliwe i porównywalne na poziomie lokalnym i europejskim, z zastosowaniem jednakowego podejścia. Bardziej ambitne cele powinny być ustanowione na krótką

skalę (lata 2027-2030). Szybsza niezależność energetyczna musi być zapewniona bez opóźnień. Wszystkie budynki powinny być w tym procesie uwzględnione, z główną rolą budynków publicznych.

Takie ambitne podejście powinno być **(4) połączone z działaniami pomocniczymi takimi jak finansowanie, wsparcie techniczne oraz narzędziami szkoleniowymi i informacyjnymi** (nie tylko o dostępnych źródłach finansowania ale także o obecnych wymaganiach odnośnie MEP). Kluczowe jest umożliwienie i ułatwienie zastosowania komercyjnej kompleksowej obsługi inwestora (“one-stop-shop”) umożliwiając im jednocześnie dostęp do publicznego finansowania bazując na unijnym systemie certyfikacji w celu zapewnienia jakości ich usług. **Uwzględnienie gmin w procesie dekarbonizacji zasobu budynków** ma ogromne znaczenie (szczególnie w przypadku gospodarstw domowych o niskich dochodach), gdyż mogą one zapewnić mapowanie zasobów budowlanych (m.in. poprzez wizyty “od drzwi do drzwi” kwalifikowanych i/lub certyfikowanych profesjonalistów, którzy oceniałoby charakterystykę energetyczną budynku i proponowałoby zintegrowane usługi energetycznej oraz dostępne źródła finansowania).

W świetle najlepszych efektów wspomnianych na początku tego stanowiska **(5) podejście do modernizacji musi być kompleksowe** i dlatego **modernizacja systemów technicznych powinna być obowiązkowa jako część par. 8**. Ten paragraf wymusza jedynie przekazywanie informacji o działaniu systemów technicznych budynku właścicielom tylko w przypadku renowacji budynku zgodnie z def. EPBD (w przeciwieństwie do elementów skorupy budynku, które muszą spełnić w tym przypadku minimalne wymogi). W zgodzie z bardziej ambitnym celem rewizji i biorąc pod uwagę korzyści, które takie samoregulujące się urządzenia mogą zapewnić przy niskim koszcie, ich instalacja powinna być systematycznie wymagana we wszystkich istniejących budynkach, gdy wymieniane są źródła ciepła i chłodu (jest to nisko kapitałowa inwestycja o krótkim czasie zwrotu i dużym potencjale oszczędności – równoważenie hydrauliczne domowych instalacji ogrzewania w UE odpowiada 2,6 Mtoe). Zapewnienie optymalnego poziomu efektywności energetycznej przy wszystkich poziomach obciążenia (instalacji/systemu) jest niezbędne do zapewnienia komfortu mieszkańcom z najniższymi kosztami zużycia i użytkowania. Równoważenie zapewni najlepsze “niskotemperaturowe ogrzewanie”, które jest koniecznością dla podniesienia wydajności działania pomp ciepła. Rekomendujemy silniejszy nacisk na elastyczność po stronie popytu, która zapewni gładkie zintegrowanie dużych udziałów zmiennej energii odnawialnej i w tym samym czasie zminimalizuje inwestycje w infrastrukturę energetyczną.

I na koniec, ale nie najmniej ważny, aspekt, który jest związany z nowymi budynkami, a nie renowacją, ale, który jest również ważny – standard ZEB zaproponowany w rewizji jest krokiem wstecz dla nowych budynków ponieważ progi zdefiniowane w Załączniku III są mniej ambitne niż wskazówki Komisji z 2016 dla “budynków prawie zeroenergetycznych” (nZEB) i nie odzwierciedlają rozwoju, który dokonał się na rynku przez ostatnią dekadę. Z tego powodu **(6) rekomendujemy zastosowanie niższych poziomów progów (w Załączniku III) osadzonych w rekomendacjach Komisji Europejskiej z 2016 dla budynków nowobudowanych**. By zapewnić stosowanie zasady pierwszeństwa efektywności energetycznej specyfikacje dla energii pierwotnej (proponowane w Załączniku III) powinny być uzupełnione maksymalnymi granicami wyrażonymi w formie zapotrzebowania na energię dla ogrzewania i chłodzenia zarówno dla nowych budynków jak i w przypadku renowacji.